

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2022 ГОДИНА

Малолетни и непълнолетни лица, водени, заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2022 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи в област Варна са водени 564 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления. В сравнение с 2021 г. броят им намалява със 71, или с 11.2%.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) - 83.2%;
- малолетни (8 - 13 години) - 16.8%;
- момчета - 427 (75.7%);
- момичета - 137 (24.3%);
- учащи - 389 лица (69.0%);
- в криминогенна среда живеят 214 малолетни и непълнолетни (37.9%).

Броят на заведените на отчет² в ДПС в област Варна през 2022 г. малолетни и непълнолетни е 181, или 32.1% от всички водени на отчет лица, като 85.1% от тях са непълнолетни. В сравнение с 2021 г. броят на новозаведените намалява с 28.2%.

През 2022 г. снети от отчет в ДПС са 160 малолетни и непълнолетни лица, или 28.4% от водените на отчет през годината:

- поради поправка на поведението - 70 лица (43.7%);
- поради навършване на 18-годишна възраст - 87 лица (54.4%);
- на други основания - 3 лица (1.9%).

Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви в област Варна през 2022 г. през ДПС са преминали 229 малолетни и непълнолетни. От тях момчетата са 159, или 69.4%, а момичетата - 70 (30.6%).

Разпределението на преминалите през ДПС по някои видове противообществени прояви е следното:

- бягство от дома (от вкъщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 57 лица (24.9%);
- прояви на насилие и агресия - 53 лица (23.1%);
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 33 лица (14.4%);
- употреба на психоактивни вещества - 26 лица (11.4%);

¹ Съгласно чл. 26, ал. 1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

² Включват се всички малолетни и непълнолетни, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

- тормоз - 13 лица (5.7%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 8 лица (3.5%);

Извършени престъпления

През 2022 г. малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС за извършени престъпления в област Варна, са 268.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 114 лица, или 42.5% от всички малолетни и непълнолетни, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти - 32.5% (37 лица) и на кражби от домовете - 31.6% (36 лица).

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2022 г. в ДПС в област Варна са регистрирани 96 пострадали от престъпления лица на възраст 8 - 17 години, от които 53 (55.2%) са момчета и 43 (44.8%) - момичета. Малолетните пострадали лица са 31.2%, а непълнолетните - 68.8%.

Сред жертвите на престъпления най-много са малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 42 лица (43.8%). Следват пострадалите от нанесени телесни повреди - 27 лица (28.1%), от грабежи и от блудство - по 4 лица (4.2%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2022 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в област Варна са образували 227 възпитателни дела, от които 207 (91.2%) са по предложение на органите на прокуратурата. Броят на решените дела през годината е 211, като от тях в срок до един месец са решени 156 дела, или 73.9%. Прекратени са 13 дела, или 5.7% от образуваните възпитателни дела. В края на 2022 г. са останали несвършени 11 дела.

През отчетната година местните комисии са наложили 338 възпитателни мерки в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните на 260 лица на възраст от 8 до 17 години за извършените от тях 268 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 122 мерки (36.1%);
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 86 възпитателни мерки (25.4%);
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 61 мерки (18.0%).

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Основните характеристики на лицата на възраст 8 - 17 години с наложени възпитателни мерки през 2022 г. са следните:

- малолетни са 78 лица (30.0%), а непълнолетни - 182 (70.0%);
- момчетата са 218 (83.8%), а момичетата - 42 (16.2%).

В структурата на общественотоопасните деяния, за които са наложени възпитателни мерки през годината, най-голям е относителният дял на извършените престъпления - 197 (73.5%), следвани от противообществените прояви - 58 (21.6%) и административните нарушения - 13 (4.9%).

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД), освободени от ВУИ; освободени от социално-педагогическите интернати (СПИ). Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са **преминали през ДПС**.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват всички малолетни и непълнолетни, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ - <http://www.nsi.bg>, раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63).